

KANSALLINEN ENNALLISTAMISSUUNNITELMA

Ennallistamissuunnitelman valmistelu,
teemaryhmä 3, kaupunkiympäristöt

Kokousaineistot, kokous 9, 6.2.2026

ADOBE STOCK

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

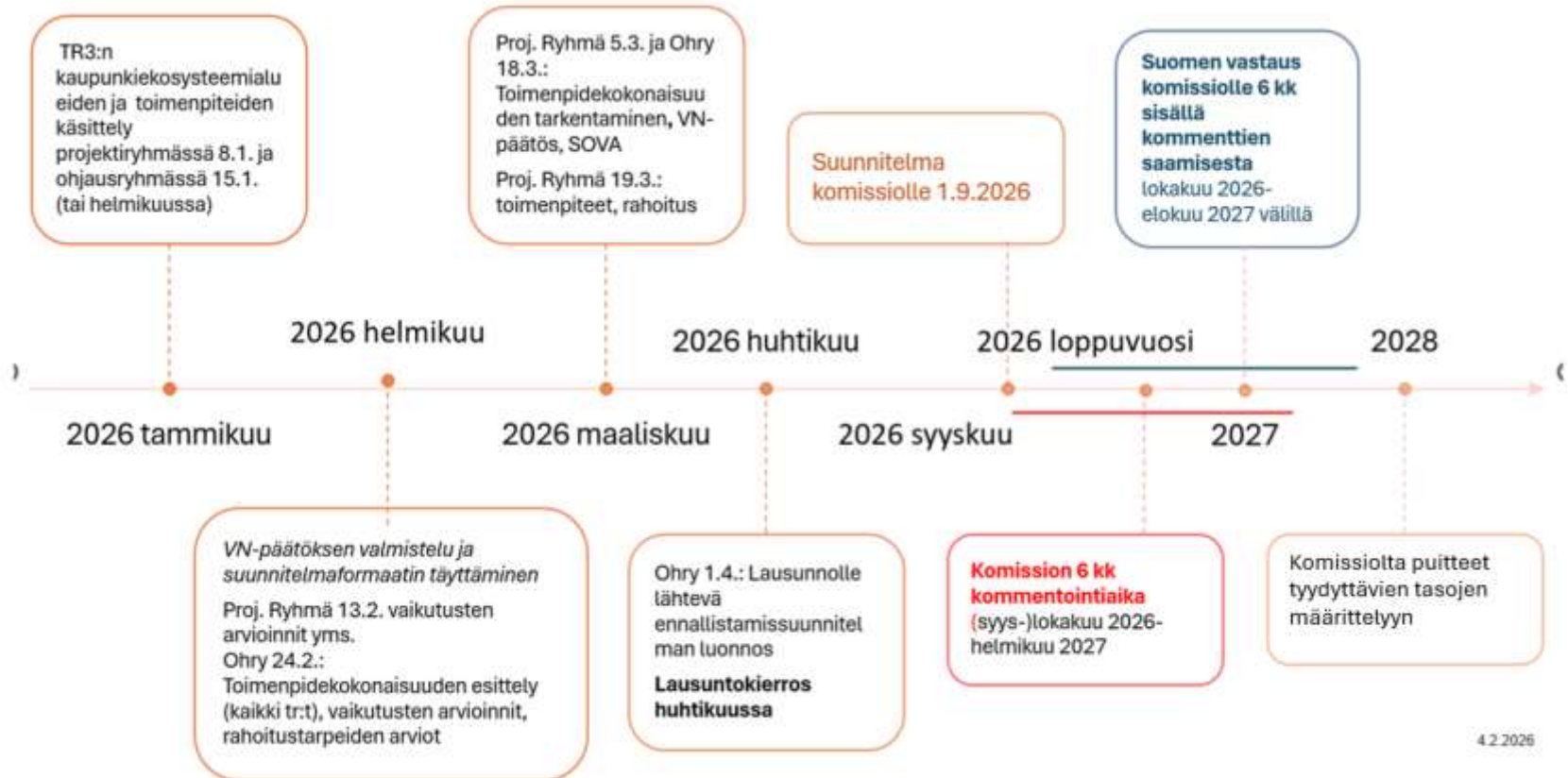
Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Asialista

1. Kokouksen avaaminen ja asialistan hyväksyminen
2. Jäsenmuutosten toteaminen (ELY-keskusten lakkauttaminen)
3. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen
4. Artikla 8:n soveltamisalaan kuuluvat kunnat
5. Kaupunkiekosysteemialueiden rajaukset
6. Toimenpiteet
7. Vastaukset kuntakierrosten ja kannanottojen keskeisiin kysymyksiin
8. Muut asiat
  - Tiedoksi: [yhteensovittavan kaupunkivihreän raportti](#)
9. Seuraavat kokoukset

Alustava aikataulu

Suomessa Art 8 soveltamisalan piirissä on 67 kuntaa

Espoo
Forssa
Hamina
Hanko
Heinola
Helsinki
Hyvinkää
Hämeenlinna
Iisalmi
Imatra
Joensuu
Jyväskylä
Järvenpää
Kaarina
Kajaani
Kangasala
Kankaanpää
Karkkila

Kauniainen
Kemi
Kempele
Kerava
Kirkkonummi
Kokkola
Kotka
Kouvola
Kuopio
Kuusamo
Lahti
Lappeenranta
Lapua
Lempäälä
Lieksa
Lohja
Maarianhamina
Mikkeli

Muurame
Naantali
Nokia
Nurmijärvi
Oulu
Paimio
Pietarsaari
Pirkkala
Pori
Porvoo
Raahe
Raasepori
Raisio
Rauma
Riihimäki
Rovaniemi
Salo
Savonlinna

Seinäjoki
Tampere
Tornio
Turku
Tuusula
Ulvila
Uusikaupunki
Vaasa
Valkeakoski
Vantaa
Varkaus
Ylivieska
Ylöjärvi

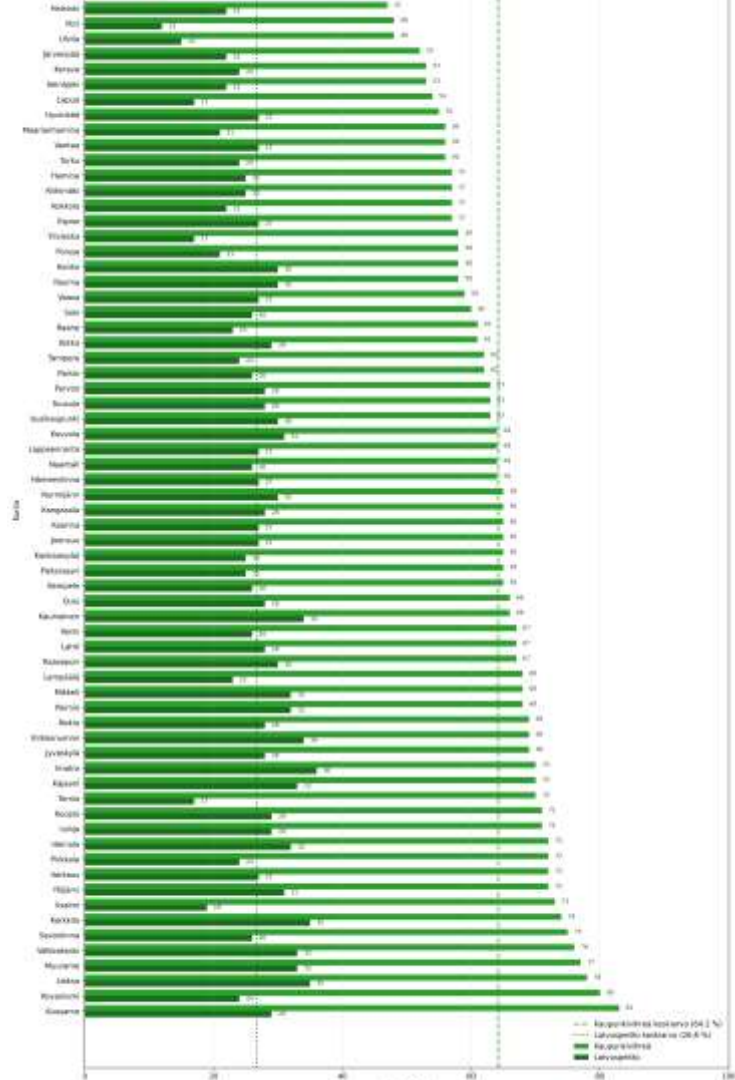
Kuntien UCC-alueiden kaupunkivihreän ja latvuspeiton lähtötasot

- Kaupunkivihreä: keskiarvo n. 64 %, vaihteluväli 47-83 %
- Latvuspeitto: keskiarvo n. 27 %, vaihteluväli 12-36 %
- Komission käyttämä data

Local Administrative Units (LAU)	2024	Vector polygon shapefile	LAU
Degree of Urbanisation (DEGURBA)	2024	Tabular format	DEGURBA
Urban Centres and Urban Clusters	2021	Raster at 1km resolution	UCUC
Corine Land Cover CLCplus Backbone	2023	Raster at 10m resolution	CLCplus Backbone
Tree Canopy Cover	2023	Raster at 10m resolution	HRL Tree Cover Density

Art 8 kuntien kaupunkivihreän ja latvuspeiton tasot (kaupunkivihreän mukaan järjestettynä)

Kaupunkiekosysteemialueet

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

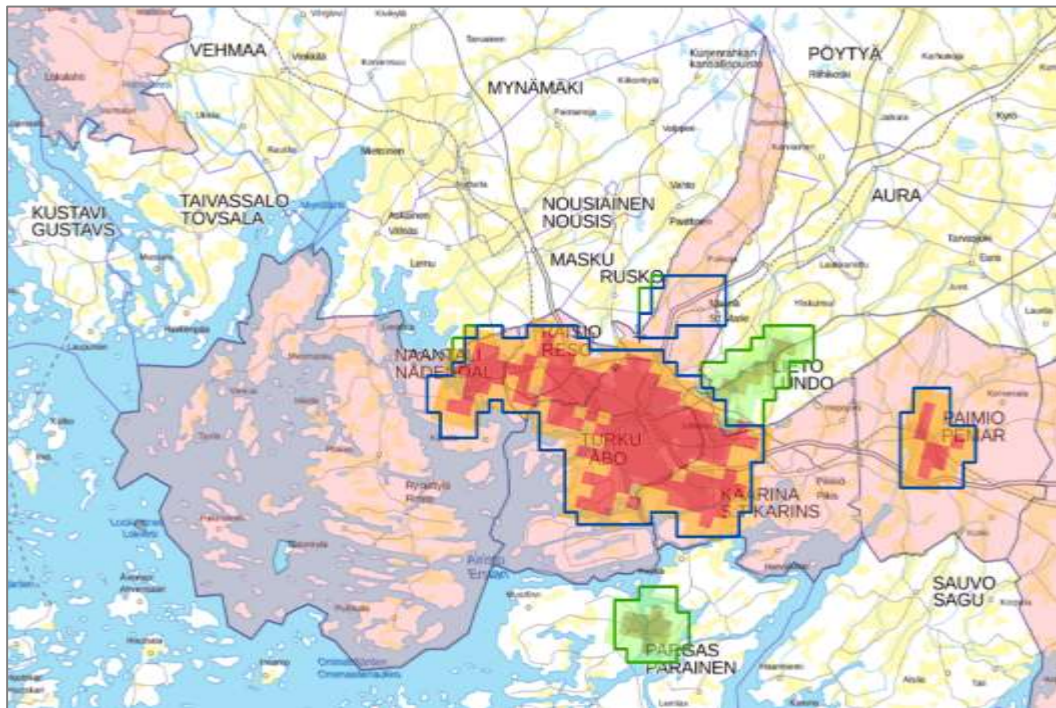
Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Kaupunkiekosysteemialueiden rajausratkaisuja

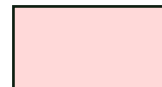
Kaupunkivihreää ja latvuspeittoa seurataan kaupunkiekosysteemialueilla, joiden rajaamiseen on useita vaihtoehtoja.

Taajaan asutut UCC-alueet

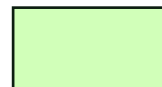

Taajaan asutut UCC-alueet + lähialueet (tässä 1 km raja)

Koko kunta LAU (kuntarajat)

Kaupunkiekosysteemialue voi koskea yhtä kuntaa tai se voi olla yhdistelmä *vierekkäisten* kuntien kaupunkiekosysteemialueista.

Taajaan asutut UCC-alueet + lähialueet (tässä 1 km raja) kunnissa, jotka *eivät kuulu* artiklan 8 piiriin

Asetuksen kirjaukset ja komission ohjeet kaupunkiekosysteemialueista

[Ennallistamisasetuksen](#) artiklan 14 mukaan kaupunkiekosysteemialueiden rajaamiseen on useita vaihtoehtoja:

14 artikla, Kansallisten ennallistamissuunnitelmien laatiminen

“4. Jäsenvaltioiden on määritettävä ja kartoitettava 8 artiklassa tarkoitetut kaupunkiekosysteemialueet kaikkien kaupunkiensä, pienempien kaupunkiensä ja esikaupunkiensä osalta. Kaupungin tai pienemmän kaupungin ja esikaupungin kaupunkiekosysteemialueeseen kuuluvat:

a) koko kaupunki tai pienempi kaupunki ja esikaupunki; tai

b) kaupungin tai pienemmän kaupungin ja esikaupungin osat, mukaan lukien vähintään sen kaupunkikeskukset, kaupunkiklusterit ja, jos asianomainen jäsenvaltio katsoo sen asianmukaiseksi, kaupungin lähialue.

Jäsenvaltiot voivat yhdistää kahden tai useamman vierekkäisen kaupungin tai kahden tai useamman vierekkäisen pienemmän kaupungin ja esikaupungin tai molempien kaupunkiekosysteemialueet yhdeksi näille kaupungeille tai pienemmille kaupungeille ja esikaupungeille yhteiseksi kaupunkiekosysteemialueeksi.”

Artiklan 3 mukaan lähialueen määrittelyssä tulisi soveltaa 1 km ohjeellista etäisyyttä:

3 artikla, Määritelmät

“Tässä asetuksessa tarkoitetaan:”

“19) ”kaupunkien lähialueilla” kaupunkikeskusten tai kaupunkiklustereiden viereisiä alueita, mukaan lukien vähintään kaikki alueet, jotka sijaitsevat enintään yhden kilometrin etäisyydellä kyseisten kaupunkikeskusten tai kaupunkiklustereiden ulkorajoista ja jotka sijaitsevat samassa kaupungissa, pienemmässä kaupungissa tai esikaupungissa kuin kyseiset kaupunkikeskukset tai kaupunkiklusterit;”

[Ennallistamissuunnitelmaportaalin Q&A-osiossa](#) ja Art 8 menetelmäohjeessa komissio kuitenkin ohjeistaa, että mahdollisille tiiviitä alueita ympäröiville lähialueille ei ole ala- tai ylärajaa:

“Komission NRR portal Q&A: How can peri-urban areas be accounted for?

As Member States are free to establish their urban ecosystem area (UEA) boundaries anywhere within the LAU - as long the UAE consists of at least the urban centres and urban cluster – there is no obligation to set any specific peri-urban area (at 1km, or any other distance). It is, however, strongly recommend that a peri-urban area is included around the built-up area of the city to avoid any unwanted displacement of development to an area just outside the current built-up area.”

Kaupunkiekosysteemialueiden määrittelyn eteneminen

- Kaupunkiekosysteemialueiden rajausten 2. kommenttikierros kunnille oli avoinna 30.1.2026 saakka, jotta kunnat voivat tarvittaessa tarkistaa ensimmäistä rajausehdotustaan. Ehdotukset ohjeistettiin tekemään 1 km² ruutuja käyttäen.
- Edellisellä kierroksella saadun palautteen pohjalta ja teemaryhmän 3 kokouksessa 12.12.2025 tehdyn linjauksen mukaisesti esitettiin kahta rajausvaihtoehtoa:
  - UCC-rajausta, jonka määrittelyyn ei liity tulkinnallisia epäselvyyksiä asetustekstin ja komission ohjeiden välillä tai
  - UCC-aluetta mahdollisilla 1 km² lisäruuduilla. Yhtenäistä 1 km² lähialuetta ei enää esitetty.
- Pyynnössä todettiin, että jos kunnan vastausta ei ole saatu ensimmäisen kommenttikierroksen, sen jälkeisen muistutuksen ja toisen kommenttikierroksen pohjalta, rajaukseksi vahvistetaan UCC-alue.
- Kaupunkiekosysteemialuekohtaisten rajauksia koskeva keskustelu teemaryhmässä 02/2026, YM laatii esityksen ohjausryhmälle, käsittely ohjausryhmässä 02/2026.
- Komission asetuskirjausten ja ohjeiden erot aiheuttaneet hämmennystä. Tavoitteena yhtenäinen viesti.
- Kansallisen pohdinnan tueksi on tehty tiedonvaihtoa kaupunkiekosysteemialuerajauksista Ruotsin ja Tanskan kanssa.

Koonti kuntien vastauksista toisen kommenttikierroksen jälkeen

- Ensimmäisen kommenttikierroksen, sen jälkeisen muistutuksen ja toisen kommenttikierroksen pohjalta saatu ehdotus lähes kaikilta kunnilta.
  - 60 kuntaa on vastannut kyselyyn ja näistä 59 on tehnyt ehdotuksen kaupunkiekosysteemialueen rajauksesta
    - 11 ehdottaa UCC-aluetta. [Kaupunkiekosysteemialue rajataan kunnan ehdotuksen mukaisesti](#)
    - 46 ehdottaa UCC-aluetta ja lähialueruutuja. [Kaupunkiekosysteemialue rajataan lähtökohtaisesti kunnan ehdotuksen mukaisesti, yksittäistapauksissa voi mahdollisesti olla selvennys- tai tarkistustarvetta.](#)
    - 2 ehdottaa UCC-aluetta ja yhtenäistä 1 km lähialuetta. [Kaupunkiekosysteemialue rajataan kunnan ehdotuksen mukaisesti](#)
    - 1 on vastauksessaan ilmoittanut, että ei toimita ehdotusta kaupunkiekosysteemialueen rajauksesta – [Jos kunnan ehdotus puuttuu, kaupunkiekosysteemialueeksi rajataan kommenttipyyntöön mukaisesti UCC-alue.](#)
  - Tieto Ahvenanmaan rajauksesta puuttuu, koska itsehallinnollisen aseman vuoksi sitä ei ole sisällytetty näihin kommenttikierroksiin vaan sen kanssa käydään asiasta erillinen keskustelu.
- Kuntien toimittamat ehdotusten sanalliset perustelut ovat paljolti samanlaiset kuin aikaisemman kommenttikierroksen yhteydessä.

Toimenpiteet

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Artikla 8 ei
velvoita
kaavoitusta

EU:n ennallistamisasetus artikla 8 (kaupunkiympäristöt)

Kaupunkiekosysteemialueiden kaupunkivihreä ja latvuspeitto:

- ei nettohävikkiä 2030 saakka
- **kasvava kehityssuunta 2031 alkaen**
  - kaupunkivihreä kansallisella tasolla
  - latvuspeitto kullakin kaupunkiekosysteemialueella kunnes **tyydyttävä taso** on saavutettu.

Jäsenvaltio
määrittelee

Nettohävikkitarkastelun
ulkopuolelle voidaan jättää
kaupunkiekosysteemialueet,
joissa kaupunkivihreän
osuus ylittää 45 % ja
puuston latvuspeitto 10 %.

Jäsenvaltio
määrittelee

Tavoitteet, määritelmät ja seuranta

Ei sovelleta nettohävikkitavoitetta

- Suomessa ei sovelleta kaupunkiekosysteemialueiden kaupunkivihreän ja latvuspeiton kansallisen kokonaispinta-alan nettohävikkitavoitetta aikavälillä 2024-2030, koska kaikki Art 8 –kunnat ylittävät tasot kaupunkivihreä 45 % ja latvuspeitto 10 %.

Saavutettava kasvava kehityssuunta 2031 alkaen

- 2031 alkaen saavutettava kaupunkivihreän kansallisen kokonaispinta-alan ja jokaisen kaupunkiekosysteemialueen latvuspeiton kasvavat kehityssuunnat. Jäsenvaltio määrittelee tyydyttävät tasot, komissiolta saadaan puitteet määrittelylle vuoden 2028 loppuun mennessä.

Kaupunkivihreän ja latvuspeiton määritelmät asetuksessa

- **Kaupunkivihreä** on puiden, pensaikkojen, pensastojen, pysyvän ruohokasvillisuuden, jäkälien, sammalten ja sisävesistöjen kokonaisala, ml. rakennuksiin integroitu vihreä. **Latvuspeitto** on puiden latvusten peittämä kokonaisala.

Seuranta ja raportointi

- Toimeenpanon ja tavoitteiden seurannasta ja raportoinnista vastaa jäsenvaltio.
- Copernicuksen satelliittikuva-aineisto: kaupunkivihreä *CLC+ Backbone*, latvuspeitto *HRL Tree Cover Density*, tarkkuustasot 10 m2. Voi käyttää kansallisia lisäaineistoja, mutta tiukat laatuvaatimukset.

Toimenpiteiden valmistelun eteneminen

- Toimenpideideoita on koottu teemaryhmän työskentelyn lisäksi laajapohjaisten työpajojen (22.9. latvuspeitto, 9.10. kaupunkivihreä, 15.12. kokonaisuus) avulla sekä huomioiden tutkijapaneelien ja sidosryhmien kannanotot.
- YM ja TR3 jäsenistä koottu pienryhmä on laatinut alustavat kuvaukset toimenpidekorteille ja tunnistanut alustavasti toimenpiteiden vaikutuksia.
- Linjausten käsittely teemaryhmässä 12/2025 ja 02/2026, projektiryhmässä 01/2026 ja ohjausryhmässä 02/2026.
- Tavoitteena rajallinen määrä toimenpiteitä riittävän yleisellä tasolla. Tarvittaessa yhteensovittamista muiden teemaryhmien kanssa.

Mahdolliset toimenpiteet

Konkreettisesti kaupunkiympäristöä viherryttävät toimenpiteet

- Brownfield-alueiden viherryttäminen
- Koulujen, päiväkotien ja muiden palvelukohteiden pihojen kaupunkivihreän ja puuston lisääminen
- Katuympäristöjen ja pysäköintialueiden viherryttäminen
- Paljon tilaa vievien toimintojen viherryttämistoimet
- Kaupunkivihreän kytkeytyneisyyden lisääminen

Toimenpiteet, jotka myös ohjaavat konkreettisempia toimia

- Tietopohjan vahvistaminen, informaatio-ohjaus ja yhteistyö
- Kaupunkivihreän rahoituspolku ja kannusteet
- Kuntien viherryttämissuunnitelmien laatiminen
- Viherympäristötavoite kaupunkikehittämistä koskeviin sopimuksellisiin instrumentteihin

Toimenpiteiden kuvaukset [erillisessä dokumentissa](#) teemaryhmän työskentelyalustalla. Tavoitteena on, että toimenpiteillä on myös ohjausmekanismit.

Toimenpide	Pääeko- systeemi, muut liittyvät ekos- yst.	Mittakaava: Kans./ NUTS1/ NUTS2/ Paikall. NUTS3/ Kansall. s. rajat ylitt.	Uusi/ Lisäinen / Jatko	Nykytila: Suunniteltu/ Hyväksytty/ Toteutuksessa/ Toteutettu, vaik. ei täysin saavut.	Aikataulu: - 30.6.2032 / 2040 tai 2050 saakka/ Muu jakso	Kuvaus ja tavoitteet	Komission toimen- pide-typologia	Toimenpiteen kohteen pinta- ala	Rahoitustarpeet: 8/2020-7/2024 , 8/2024-6/2032, 7/2032-12/2050	Vaikutukset

Brownfield-alueiden viherryttäminen	kaupunki- ekosyst.	kansall.	uusi		2050 saakka		Change of land use			
Koulujen, päiväkotien ja muiden palvelukohteiden pihojen kaupunkivihreän ja puuston lisääminen	kaupunki- ekosyst.	kansall.	uusi		2050 saakka		Greening of buildings/ devel- opments			
Katuympäristöjen ja pysäköintialueiden viherryttäminen	kaupunki- ekosyst.	kansall.	uusi		2050 saakka		Greening of transport routes/ infrastru- cture			
Paljon tilaa vievien toimintojen viherryttämistoimet	kaupunki- ekosyst.	kansall.	uusi		2050 saakka		Greening of buildings/ developments			
Kaupunkivihreän kytkeytyneis- yyden lisääminen	kaupunki- ekosyst.	kansall.	uusi		2050 saakka		Improving ecosystem quality			
Tietopohjan vahvistaminen, informaatio-ohjaus ja yhteistyö	kaupunki- ekosyst.	kansall.	uusi		2050 saakka		Education and awareness raisi- ng			
Kaupunkivihreän rahoituspolku ja kannusteet	kaupunki- ekosyst.	kansall.	uusi		2050 saakka		Economic and other incentives			
Kuntien viherryttämissuunnitelmien laatiminen	kaupunki- ekosyst.	kansall.	lisäinen		2050 saakka		Other enabling and supporting measures			
Viherympäristötavoite kaupun- kikehittämistä koskeviin sopimuksellisiin instrumentteihin	kaupunki- ekosyst.	kansall.	lisäinen		2050 saakka		Change of land use			

Vastauksia kannanotoissa ja kuntien ehdotuksissa esitettyihin kysymyksiin

- **Art 8 ei velvoita kaavoitusta:** Kaupunkiympäristöartikla ei velvoita kaavoitusta. SEUT 192 vaatii kaavoituksen osalta yksimielisyyttä ja siten EU:n tavallisessa päätöksentekomenettelyssä annetut säädökset eivät saa koskea kaavoitusta.
- **Kaupunkiekosysteemialueiden päivitysmahdollisuudet:** Ennallistamissuunnitelmaa päivitetään v. 2032 ja 2042. Silloin kaupunkiekosysteemialueita täytyy laajentaa, jos UCC:t ovat laajentuneet alkuperäisten kaupunkiekosysteemialueiden ulkopuolelle. Samalla voi olla mahdollisuus päivittää kaupunkiekosysteemialueiden rajoja muista syistä, mutta muutokset täytyy perustella hyvin.
- **Vaikutusten arviointi:** Ennallistamissuunnitelman SOVA-arvioinnin toteuttaa SYKE, joka arvioi sekä toimenpiteiden että muiden suunnitelmassa tehtävien valintojen vaikutukset. Sitä ennen toimenpiteiden vaikutuksia arvioidaan alustavasti teemaryhmässä.
- **Seuranta-aineiston tarkkuus:** Latvuspeittoaineisto HRL Tree Cover Density tunnisti aikaisempina vuosina osin heikosti yksittäisiä katupuita ja puurivistöjä. Jäsenmaat toivat asian esiin WGGI-työryhmän kokouksessa ja mm. Suomi, Ruotsi ja Tanska viestivät siitä myös suoraan komissioon. Uusimmassa vuoden 2023 HRL Tree Cover Density –aineistossa tämä haaste on osin tai kokonaan korjattu.
- **Raportoinnin ja seurannan kustannukset:** Kaupunkiympäristöjen osalta ennallistamissuunnitelman toimeenpanon seuranta ja raportointi on jäsenvaltion vastuulla eikä siten aiheuta kustannuksia kunnille.

Muut asiat

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Ajankohtaisia hankkeita ja raportteja

- YM:n sivuilla julkaistu Virven ja Samulin näkökulmakirjoitus [Kaupunkiympäristöjen ennallistamisella vihreämpiä ja kestävämpiä kaupunkeja](#)
- Kaupunkiympäristöjen ennallistamissuunnitelmatyötä tukenut SYKEN [Kaupunkivihreän tasot](#) –selvitys on julkaistu. Hanke toteutettiin valtioneuvoston yhteisellä VN Toimiva –rahoituksella. Kaupunkivihreän ja latvuspeiton tasotiedot päivitetään komission toimittamien tietojen pohjalta?
- SYKEN selvitys asemakaavoitettujen alueiden rakentamisen aiheuttamasta viheralueen muutoksesta on käynnistynyt. Rahoituslähteenä on ns. SYKEN ennallistamismiljoona.
- MAL-verkoston ja Rambollin [Yhteensovittavan kaupunkivihreän kehittäminen kaupunkiseutujen suunnittelussa](#) –raportti on julkaistu. Hanke toteutettiin YM:n rahoituksella.
- Art 8 kuntakohdennusta ja UCC-rajausta hyödynnetään pohjana YK:n luonnon monimuotoisuussopimuksen CBD:n raportoinnissa indikaattorissa 12.1 ”Average share of the built-up area of cities that is green/blue space for public use for all”.